Anul II. nrul 14. Apare în I. și 15. a fiecărei luni. Budapesta 1. augustus 1903

Abonamentul:
1 an: ... ... 2 coroane
1/2 an: ... ... 1 coroană
Un numer: 8 fileri

Abonamentul să se trimeată cel puțin pe 1/2 an.

VOINTA POPORULUI

Organul partidei socialdemocrate reorganisate din Ungaria.
Foaie pentru poporul muncitor Român.

Redacția și administrația: Szabad Szó BUDAPESTA, VII., István-ut 67

Aici să se adreseze tot felul de scrisori și bani.

Rugare! Rugăm pe acei stimați abonenți ai Voinței Poporului, cărora li s'a împlinit abonamentul, să binevoiască a înoi, căci la cas contrar vom sista trimiterea foei.

Depărtarea cătăniei de la Șepreuș.

S'a poruncit ca să se retragă cătănia de la Șepreuș. Noi cu bucurie înregistrăm lucrul acesta și facem cunoscut fraților că partida noastră a luptat cu toate mijloacele ce'i au stat în putință că cât mai în grabă să se depărteze cătănia de la Sepreuș.

De și partida noastră încă nu are nici un ablegat în Dietă, totuși a făcut o rugare cătră Dietă, prin care a cerut depărtarea cătăniei de la Șepreuș, fiind-că cu cât mai mult ar fi rĕmas cătănia acolo cu atât mai apăsați și mai sĕrmani ar fi devenit frații din Șepreuș.

Izbânda este a noastră, izbânda este a șepreușenilor!

Prin această vĕd frații noștri că partida noastră sacrifică toate numai pentru drepturile sfinte ale poporului muncitor, lupta noastră a fost în totdeauna dreaptă, dovadă este că Dieta a vĕzut că cererea noastră este dreaptă, a depărtat cătănia de la Șepreuș.

Așa dară numai prin socialdemocrație se poate dobândi ceva de la guvern (korman).

Nu peste mult va sosi timpul, când partida noastră va avea ablegați în Dietă, atunci vom arĕta înaintea lumei î tregi că noi luptăm pentru drepturi sfinte, iar nu cum zic foile activiștilor, că prostim lumea.

Lupta noastră este luptă curată, noi cu fruntea ridicată luptăm și pretindem drepturi pentru muncitori, căci muncitorul este talpa țerii, de aceia trebuie să i se dea și drepturi.

Noi ne-am îndeplinit datoria și am făcut toate cele ce au stat în putința noastră. Acum este rândul șepreușenilor să arĕte că sunt adevĕrați socialdemocrați, că vor rĕspândi din rĕsputeri sfintele noastre ideĭ.

Să trăiască Socialdemocrația!

Aci să trăesci, aci să prăpădesci.

Aceste vorbe frumoase le desmințesce timpul. Aci în țara această nu poate trăi nimeni, dar de foame putem să perim cu toții, aceste cuvinte le rostesc toții, aceste cuvinte le rostesc toți acei carĭ părăsesc cu miile țara această. Ca să nu să prăpădească de foame, părăsesc cu miile sătenii țara această. Și dacă mai departe tot așa va fi, atunci în America vor fi mai mulți unguri de cât în țara ungurească.

Pe când săteanul nu are ce mânea, trântorii strĕini trăiesc așa de bine ca viermele în brânză. Fiind-că este dovedit că capitaliști strĕini posed în această țară peste două milioane de holde de de pâmânt. Două milioane de holde de pănânt au acești capitaliști strĕini, pentru care nici sîngele lor nu a curs, nici mânele lor nu au lucrat.

Din Bohemia, din Austria s'au așezat aci la noi streini cari lucră munca noastră. Săteanul unguresc nu poate face alt cum de cât să părăsească țara aceasta, mergă la Amerika. Pamînt nu are, asupra colibei lui sună duba, și iel rĕmâne fără casă, fără masă. In patria lui nu'i rĕmâne alt nimic de cât săși iee catrafusele și să plece la America, unde cu timpul să prăpădesce.

Asa devine economul, muncitorul, săteanul, strein și fără patrie. Se aude strigând din rĕsputeri, că mai întâi acei au drept pe pămuntul unguresc cari aci s'au născut.

Dar pentru lucrurile acestea Domnii nu au timp să se gândească, cel mai mare gând al lor este: comandă magyară, steag magyar sub care să duc pe copii nostri la podul de tăiere. Dar acest lucru îl va schimba socialdemocrația, socialdemocrația va învinge și va da pămînt muncitorilor acestei țĕri.

Datoria muncitorilor este să se organizeze, și izbânda va fi a noastră izbânda va fi a poporului apĕsat.

Organisați-ve în pace!

Unul are toate, celalt nimic.

In țara ungurească s'a început secerișul. Zic că a crescut mult grâu, și secerișul dă roade bune și multe. Cu bucurie proprietarul mare să uită cum a rodit pămîntul, și nicĭ nu să uită la aceĭ din munca căror să înbogățește.

Cu miile lucră săteniĭ în arșița soareluĭ ca să umple magazinele proprietarilor cu grâu. Oare pentru săteni va rĕmâne ceva din aceste roade?

Va rĕmâne atât, că cât maĭ în grabă să peară de foame.

Inima ne doare când citim epistolele fraților, pe carĭ le trimit la partidă, prin carĭ se plâng că câtă plată au. Intr'adevĕr nu's vorbe goale, este adevĕrat că unul are colacĭ, celalt nicĭ mămăligă.

Dacă sĕrmanul sătean îndrăznesce să pretindă o plată maĭ mare, adică numaĭ cu 20 krăițarĭ maĭ mult pe zi, atuncĭ vin cu jandarmiĭ și iĭ bag în temniță, iĭ batjocoresc în mod nerușinat. Aceste sunt drepturile pe carĭ ni-le dau cei de la cârmuire.

Ca dovadă aducem aci că ce fel de lucrurĭ s'au întâmplat la Ötvenes pe câmpiile grofuluĭ Zselénszky Robert. Săteniĭ au pretins cu 40 fillerĭ maĭ mult pe zi. Și ce a făcut acest Domn la dreapta cerere a sătenilor? A adus de la Mezőhegyes 200 de oamenĭ carĭ acum seceresc, iar oameniĭ de acolo carĭ au pretins cu 40 fillerĭ pe zi maĭ multă plată iĭ a gonit, iĭ a huiduit. Aceștĭ vor peri de foame la iarnă.

Asta este dreptatea în țara ungurească.

Dar partida socialdemocrată reorganisată din Ungaria prin luptă va învinge ca drepturile poporuluĭ muncitor să fie respectate.

Ce voesc socialdemocrații?

— PROGRAM. —

rostit de **Mezőfi Vilmos** la o adunare.

(Urmare.)

Impărțirea porțieĭ.

Este de mirat, că acela care are multă avuție plătesce porție mică, iar acela care abia are ceva, trebuie să plătească porție așa mare încât nu maĭ știe încotro. Și Ministrul de Finanțe a recunoscut, ca împărțirea porțieĭ nu poate rĕmâne ast-fel, cum este. Dar totușĭ va rĕmâne cum a fost, până atuncĭ, până când poporul nu va trimite în Dietă ast-fel de ablegați, cari nu vor da pace până când aceste nedreptățĭ nu se vor schimba în favoarea poporului apĕsat.

Oare trebuie să vĕ dovedesc eu vouă nedreptățile acestea? Așa cred, că nu. Simțițĭ voĭ că nu este bine impărțite dările aceste către stat, voĭ vedeți că nedreaptă este împărțirea porțieĭ.

Un sĕrman muncitor care nu posedă alt nimic, de cât numai o odaie (sobă) plătesce porție, și încă porție maĭ mare de cât acel proprietar, care are 1000 de holde de pămînt. A socoti, este mult, cu câte feluri de porție îl încarcă pe sĕrmanul muncitor. Este porție de stat, adică porție pentru pămînt, porție pentru comună, pentru casă (colibă), pentru județ, porție pentru câștig adică după plată pe care o capătă muncitorul, pentru cătănie, pentru biserică, și nici nu mai știm cu câte felurĭ de porție îl încarcă pe sĕrmanul muncitor.

Unde, și cine trebuie să caute ca să schimbe lucrurile acestea?

Așa este că Dieta este chiemată să ajute? Dar să vedem că de la anul 1867 de când avem Dietă ce s'a făcut pentru îmbunătățirea soartei muncitorilor? Dacă de la 1867 încoace s'ar fi înavuțit poporul, s'ar fi ridicat și porția, atunci Dieta și-ar fi făcut datoria. Dar eu voi dovedi contrariul, poporul s'a sărăcit, și este pe cale să se prăpădească. Dar oare trebuie să vĕ dovedesc toate aceste? Priviți împrejurul vostru și întrebați pe bătrânii cu pĕrul cărunt, că dacă sunteți mai fericiți, de cât ațĭ fost înainte de 1867? Bătrânii de sigur cu inima plină de durere vĕ vor spune că de la 1867 încoace tot mai rĕu s'a făcut starea muncitorului. Cu vre o zece sau douăzeci de anĭ mai înainte, au mai putut trăi sĕrmanii muncitorĭ, din puținul pămînt pe care îl au avut, iar azi foarte rar, să găsesce vre un sătean care nu va avea datorie întabulată pe pămîntul lui.

Noĭ credem că partidele cari au ablegați în Dietă, sau nu pot, sau nu voiesc să oprească prăpădirea țăreĭ. Așa numita partidă „liberală,“ sau mai bine zis partida de la cârmă, de la 1867, de când este la putere, a făcut astfel de legi, cari mai mult apasă pe muncitor, le a luat încă puținele drepturi pe cari le-a avut. Sub această domnie a acestuĭ partid, poporul a decăzut în prăpădire. Dar că l'au scurtit și în drepturile sale politice, asta o voĭ dovedi-o maĭ în urmă. Dacă într'adevĕr s'ar fi făcut chiar și o lege maĭ bună, aceasta lege s'a perdut în mulțimea de legĭ rele.

Contra suspendăreĭ dreptuluĭ, și apĕsarea poporului prin dărĭ nouĕ, oare partidele de la opoziție, făcut-au ieĭ ceva? Nu. Dar de multe orĭ au vîndut principiile lor, ca să se strânge pe lângă guvern (kormán) ca să capete și ieĭ ceva din oala cu carne. Această vîndare de principiĭ am vĕzut'o acum nu de mult, când am vĕzut că așa numita partidă națională sub conducerea grofuluĭ Aponyi s'a unit cu partida dela putere. Dar acest grof de anĭ de zile a strigat într'una că partida liberală prăpădesce această țară, și acuma acolo a ajuns că cele, pe carĭ de zecĭ de anĭ le-a publicat nu's adevĕrate, sau dacă adevĕrate au fost, sub Szél Kálmán ultimul ministru președinte, poporul ungar s'a făcut fericit! Fericit!? Mai mică este porția acum? mai multe sunt drepturile? Mai mare este câștigul pe care muncitorul îl capătă după munca lui? Dați voi rĕspuns, popor apĕsat.

(Va urma în numĕrul viitor.)

Abonați Voința Poporului!

Fraților.

Dușmanii ne cuprind din toate părțile. Trebue să luminăm poporul. Durere, arma noastră, apostolul și apărătorul socialdemocrației. Voința Poporului este prea mică, căci apare numai de doauĕ ori pe lună. Ar trebui așadară, ca să apară cel puțin in fie-care duminecă. Dupăce și noi avem numai necazuri și datorii, numai de la frați așteptăm să ne ajute în munca cea grea crâncenă, ce ducem pentru cei apăsați. Nu cerem alteva, decât să rĕspândiți. »Voința Poporului,« să câștigați abonenți noi. Fiecare frate abonent să câștige încă unul și atunci vom fi în stare să ajungem, ce voim. Inainte! Nu încetați a agita pentru »Voința Poporului.« Nu simțiți voi, că cu cât este mai puternică foaia noaștră, cu atâta suntem și noi mai tari?

Câștige așadară fiecare frate un abonent. »Voința Poporului« costă

pe 1 an 2 coroane

pe ½ an 1 coroană.

Adresa: Szabad Szó Budapest, VII., István-ut 67.

Aceia, cari încă nu și-au înoit abonamentul, sunt rugați ca să binevoiască a înoi. In loc să scădem, mai bine să crescem.

TRIBUNA POPORULUI.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Donă procese de presă ne a făcut stăpânirea la Voința Poporului. D-nu jude de instrucție a găsit că în Voința Poporului am făcut ațitări și ne-a făcut două procese. Fratele Salusinszky a luat rĕspunderea pentru aceste două articole. Cu un cuvânt ne iubesc pe noi tare, așa încât pe rând ne vor baga în temniță.

Rugarea Șepreușenilor. Partida noastrĕ a făcut o rugare la Dieta țerii că cătănia de la Șepreuș să se depărteze, fiind că sĕrmani șepreușeni nu au de unde să întrețină atâte cătănie în comuna lor. Rugarea a înaintat'o în casa țerii, după rugarea noastră, ablegatul *Csávolszky* Lajos. D-nului ablegat îi mulțumesc Șepreușenii. Acum vom vedea pe Domnii din Dietă vor face ca să se depărteze cătănia din Șepreuș?!

Votul Poporului este titlul unei fițuici care apare în Timișoara și care pretinde că este foaie socialdemocrată. Dar într'adevĕr este foaia slugilor lui Bokányi. Această foaie în numĕrul din urmă strigă cât o ia gura, să trăiască Bokányi, acel Bokányi despre care s'a zis în Dieta țerii că este plătit de guvern (kormán) cu 300 coroane pe lună ca să rătăcească poporul. Și această foaie care se numesce Votul Poporului are pretențiunea de a zice ca este foaie socialdemocrată. Noi fraților noștri le dăm sfatul următor: această foaie să nu o iee în mână nici un frate. locul acestei foi este în foc, căc numai dușmanii mincitorilor strig să trăiască Bokányi, oamenii cinstiți și iubitorii muncitorilor dic jos cu iea, jos cu Votul Poporului care nu este nici demn de a'l lua săteanul în mână.

Voința Poporului Român este numele unei fițuici care de vre-o câte-va sĕptămâni apare în Budapesta, și care se împarte în dar, oare cine a vĕdut că ceia ce se împarte în dar să fie și în cinste? Popa Corești este numele acelui care scoate V. P. R. acest om este plătit de guvern (kormán) ca să ațițe poporul contra noastră. In foaia lui, Popa Corești scrie că de aceia împarte foaia în dar ca să lumineze poporul. Stimate D-le Popa Corești pentru ce nu ai luminat până acum poporul? Luminarea D-tale constă în a prosti și mai mult poporul și a'l ține în întunecime. D-ta ai plată bună de la kormán ca să scrii în contra noastră, fiind-că vezi că poporul prin noi se luminează și vouă Domnilor de la cârma vĕ arĕtăm spetele. Datoria fie-carui frate este de a băga în foc fițuica acestă că nu merită nici să o iee în mână. In numĕrul viitor voi reveni mai pe larg asupra acestei fițuici.

3 milione 8 sute de mii și 377 de voturi. In țara nemțească, în Germania, au votat la ultimele alegeri de ablegați pentru candidații socialdemocrați 3 milione 8 sute de mii și 377 pe oameni. Frații din Germania au 81 de ablegați în Dietă și sunt cea mai mare și mai tare partida din țara nemțeasĕă. Așa să fie și la noi în țara ungureasca.

Ajutor. Frații din Nagy-Zerind au dat dovadă de frăție socialdemocrată. Pentru vĕduvele și orfanii de la șepreuș au trimis 15 coroane ajutor. In epistolă scriu următoarele: până acum ne-au învĕțat că magyarii sunt dușmanii noștri de moarte. Noi am crezut acesta vorbe mincinoase până când socialdemocrația nu ne-a învĕțat că mincitorul român și muncitorul magyar sunt frați.

Jidovui nu ne este rudă. Frații din Oroszháza ne scriu urmatoarele: un anume Szász Juon, muncitor, a murit acolo, acest muncitor a fost mulți ani de zile în slujbă la un negușător de grâu jidov. La ceremonia de îngropare a fost chemat părintele Josif Veres, ablegat în Dietă. Când familia mortului îi au dat lista celor cari își iau diua bună dela mort, D-nu părinte a zis: pe acesta îl șterg de pe listă, nu este rudă. Numele acestui negușător l'a șters. Dar acest negușător jidov a ajutat pe muncitorul lui când a fost beteag, și iarăși acest negușător jidov a plătit cheltuicele pentru înmormîntare. Pe calea aceasta, familia decedatului a voit ca să mulțumească negușătorului. Intrebăm pe stimatul părinte pentru ce nu a dat înapoi și banii pe cari îi a primit? și acești bani îi a dat jidovul.

Socialismul în China. Și în această țară a început socialismul să prindă roade. Cine ar fi crezut că și în China se va desfășura steagul roșiu. Frații din China au o foaie care o tipăresc în fie-care di în 300.000 de exemplare. Cu un cuvînt și la capĕtul celalt al lumei a început socialismul să prindă roade. Asta este o dovadă că nu este nici o putere pe lumea această care ar putea opri aceste sfinte idei ale socialdemocrației.

Inoiți abonamentele!

Papa de la Roma. De vre-o treĭ sĕptĕmânĭ Papa de la Roma tot beteag a fost Luni la 21 Julie a închis ochiĭ pentru totdeauna, a murit. Acum cardinaliĭ să ceartă între dânșiĭ fiind-că fiecare vrea să fie Papa, acolo este avuție mare și pentru avuție să ceartă ieĭ, sĕrmana omenie, pe unul încă nu l'au ingropat și alțiĭ să ceartă pentru avuția luĭ. Și cine sunt aceștia? Aceĭ carĭ sunt capul bisericeĭ. Frumoasă pildă.!

— **Scrisori**: întrebări, cereri către partidă sunt de a se adresa: Szabad Szó, Budapesta VII., István-ut 67. Aicea este localul partidei și de aici secretariul dă sfaturi in ori-ce afacere. Banii să se trimeată pe adresa: Szabad Szó, István-ut 67.

— **Abonamentele** să se trimeată numai pe următoarea adresa: **Szabad Szó Budapest, István-ut 67.**

ADUNARI.

Adunare în Boroș-Șebeș. Dumineca la 5 Julie a fost o adunare foarte frumoasă în Boroș-Șebeș. Pe fratele Auerbach din Budapesta l'au așteptat la Stație cu călărețĭ. Adunarea din Boroș-Șebeș a fost o adunare din cele maĭ strălucite a partideĭ noastre. La adunare au luat parte vre-o 8—10.000 de frați, carĭ cu mare atenție au aseultat predicarea fratelui Auerbach, care, predicare a ținut 2½ ore, și de multe orĭ a fost întreruptă cu strigăte de să trătască. Adunarea această a fost o serbetoare mare pentru frațiĭ dia Boroș-Șebeș, căcĭ toțĭ s'au convins de ideile sfinte ale socialdemocrațieĭ. Adunarea s'a petrecut în liniște. Toțĭ frațiĭ din Boroș-Șebeș sunt înfocațĭ pentru socialdemocrație.

Adunare în Ternova. Duminecă lor 12 Julie a fost o adunare foarte frumoasă în Ternova la care adunare fratele Auerbach din Budapeste a ținut o cuvîntare care de multe orĭ a fost întreruptă de frațĭ prin strigăte să trăiască. Prin cuvîntarea frateluĭ Auerbach toțĭ frațiĭ au fost convinși de sfintele ideĭ ale socialdemocrației. Președinte a fost fratele P. Julian. Adunarea a decurs în liniște.

Adunarea în Kurtakéri. Duminecă la 12 Julie după amiaz, a fost o adunare foarte frumoasă în comuna Kurtakéri. La aceasta adunare a ținut o frumoasă predicație fratele Auerbach din Budapesta. Când esplica fratele Auerbach mai înfocat dreptățile socialdemocrației preotul a cercat să turbure adunarea. Insă a pățit-o. Predicatorul a luminat poporul, care vezând, că ce reutacios este »părintele« l'a hulit. A și luat sfinția sa vêntul, de mânca pâmîntul. Adunarea de altcum a de curs în cea mai marn linisce spre cinstea și lauda fraților din K. Președinte a fost ales U. Jon. Inainte!

Adunare în Rîpa. Duminecă la 19 Julie a fost o adunare foarte frumoasă în Rîpa. Fratale Auerbach din Budapesta a ținut o predicare foarte frumoasă. Toțĭ frațiĭ din Rîpa au declarat că s'au aleturat de partida noastră. Adunarea a decurs în liniște. Inainte.

Adunare în Nadaș. Duminică la 5 Julie a fost o adunare foarte frumoasă în Nadaș. Din Budapeste a fost la adunare ca predicator fratele Kiș Juon care a esplicat mărețele ideĭ ale socialdemocrațieĭ. Toțĭ frațiĭ au fost pătrunșĭ că numaĭ prin socialdemocrație se vor mîntu[i]. Președinte a fost fratele M. George, notar fratele V. Teod[...] Adunarea a decurs în liniște spre lauda fraților din Nad[aș].

Adunare în Pankota. Duminecă la 12 Julie a fo[st] o adunare tare frumoasă în Pankota. Ca predicator au vor[bit] fratele Popovicĭ în limba română și fratele Baum în lim[ba] magyară. Frațiĭ din Pankota au fost convișĭ de ide[ile] socialdemocrate și s'au aleturat cu toțiĭ de partida noast[ră]. Adunarea s'a strecurat în liniște spre lauda fraților d[in] Pankota.

Adunare în Bogyoszló. Duminică la 19 Julie a f[ost] o adunare mare și frumoasă în comuna Bogyoszló. [La] această adunare a mers fratele Magyar din Budapesta [ca] predicator. Toți frațiĭ de acolo au fost convinșĭ de idei[le] socialdemocrate. Adunare s'a strecurat în liniște. Preș[e]dinte a fost fatele S. Josif, notar fratele N. Alexandru.

Adunare în Seleuș. Duminică la 5 Julie a fo[st] adunare în Seleuș. La această adunare a merș ca predi[ca]tor fratele Popovits. In mijlocul vorbireĭ frateluĭ Popovi[ts] pe care frațiĭ din Seleuș de multe ori l'au întrerupt p[rin] strigăte să trăiască, D-nul fibirău a găsit de cuviință [să] facă turburărĭ ca să disolve adunarea, și a globit pe m[ulțĭ] multĭ frați. Să'ĭ fie rușine.

POSTA POPORULUI.

Cine vrea să capete rĕspuns în epistol[ă] acela trimeată și timbru (bilog), căci altcum vom rĕspunde numai în posta poporului.

Ni se scrie, că prin unele locuri nesce oame[nĭ] adună bani pentru înscriere la socialiști. Declară[m] că nime n'are drept a aduna bani dela frați. Soci[a]liștii nu se fac pe bani.

Editor și redactor responsabil: Juon Chiș.

Tipografia Ștefan Nagel

Budapesta, VII., Vörösmarty-utcza 17.

ANUNȚ.

Pentru anunț nu luăm responsabilitate.

CELE MAI BUNE COASE

să vînd la fabrica

WINKLER și GRAUER

dîn Köbánya 30.

Acolo se capătă cele mai bune coase din lume: coase de Transvaal. Coasele bur Transvaal îs cele mai bune și cele mai eftine. — Prețurile îs următoare

lungime	65 cm	70 cm.	75 cm.	90 cm..	95 cm.	100 cm.
preț	1. flor.	1 f. 05	1 f. 10	1 f. 15	1 f. 30	1 f. 40 cr.

Dacă se procură 5 dărabe de odată porto nu se plătesce. Totacolo se capătă și gresie eftină. Adresa e asta:

Winkler și Grauer Köbánya 30.

Pe fiecare coasă este un chip de călăreț bur.

"Muncitorii lumei, uniți-ve!"